

genti kertjében találtam, felejthetetlen marad előttem. Míg ennek levele aranyszegélyű, amint neve is mutatja, addig a *Lir. tul. aureo medio-variegata* levele közepén aranyfoltos és testvérével szépségben vetekedik.

A tavali év újdonsága *Ptelea trifoliata atawea* nevének nem egészen felel meg, mert a sárga szín őszre egészen eltűnik.

Ptelea fol. variegatis, *Corylus medio picta* s *Hypericum foliosum* szintén azon hibában szenvednek, hogy rajzuk nagyon halvány.

A régi és kényes *Cotoneaster pyracantha* helyét a keményebb természetű s erőstermetű *Cotoneaster pyr. Lalandi* foglalta el; élénken sárgavörös bogyói és bogyóbojtjai nagyobbak is.

Az első helyett *Cot. Simoni*-t ajánlották, mely szálastermetű, kereklevelű s tövistelen; bogyói kisebbek, de inkább vörösek. Ez sem egészen hidegálló s hajtásainak még meg nem ért csucsai könnyen elfagynak; de mivel új hajtások a helyet gyorsan benövik, azért hasznát vehetjük.

Ezzel mára befejezem közlésemet. Őszinte örömemet fejem ki a fölött, hogy van kertészeti közlönyünk; azért hiszem, hogy ez a magyarországi kertészek nagy számánál fogva, munkatársakban nem fog hiányt szenvedni.

Temesvár.

NIEMETZ F.

Az alsuthi pálmaház.

1.

A ki kiállításunkat megnézte, annak észre kellett vennie, hogy kertészeti, különösen pedig üvegházi termékeit, leginkább kereskedelmi kertészek szolgáltatták. Érdeköknek az ily kiállításokkal összefüggő áldozatoktól sem szabad visszarettennie; mert kiki tudhatja, hogy a különböző megleget s világitást követelő növények a kiállítási épületek egyenlő, mondhatjuk nivellált viszonyai folytán annyira szenvednek, hogy a kiállítás végeztével betegek s újabb és terhesebb gondviselésre szorúlnak. Ha pedig kertkedvelők állítanak ki növényeket s a kiállítások ragyogó fényét emelik, akkor ezen készségüket sokkal többre kell becsülni. Az ily kertföntartók tevékenységét azonban nem a kiállítások helyezik a kellő megvilágításba, ebbeli fáradozásaikra más mértéket is kell alkalmazni. A nagyobb kerteket föntartók nem is akarnak igen kiállításokon megjelenni s a

műkertészek nekik nagy köszönettel tartoznak, hogy tevékenységök megítélésében nem kell oly összehasonlításokat tenni, amelyek nekik ártának. Hazánk is bővelkedik nagy-szerű magánkertészetekben. A ki meg akarja ismerni, annak alkalmat és módot kell keresnie, hogy ott helyben szemlélhesse.

Boldog és dicső emlékezetű József nádorunk kertészete egyéb érdemei mögött nem marad el. E gyönyörű kertészet a növényvilág annyi remekét ápolta, hogy a maga idején is Európaszerte volt híres.

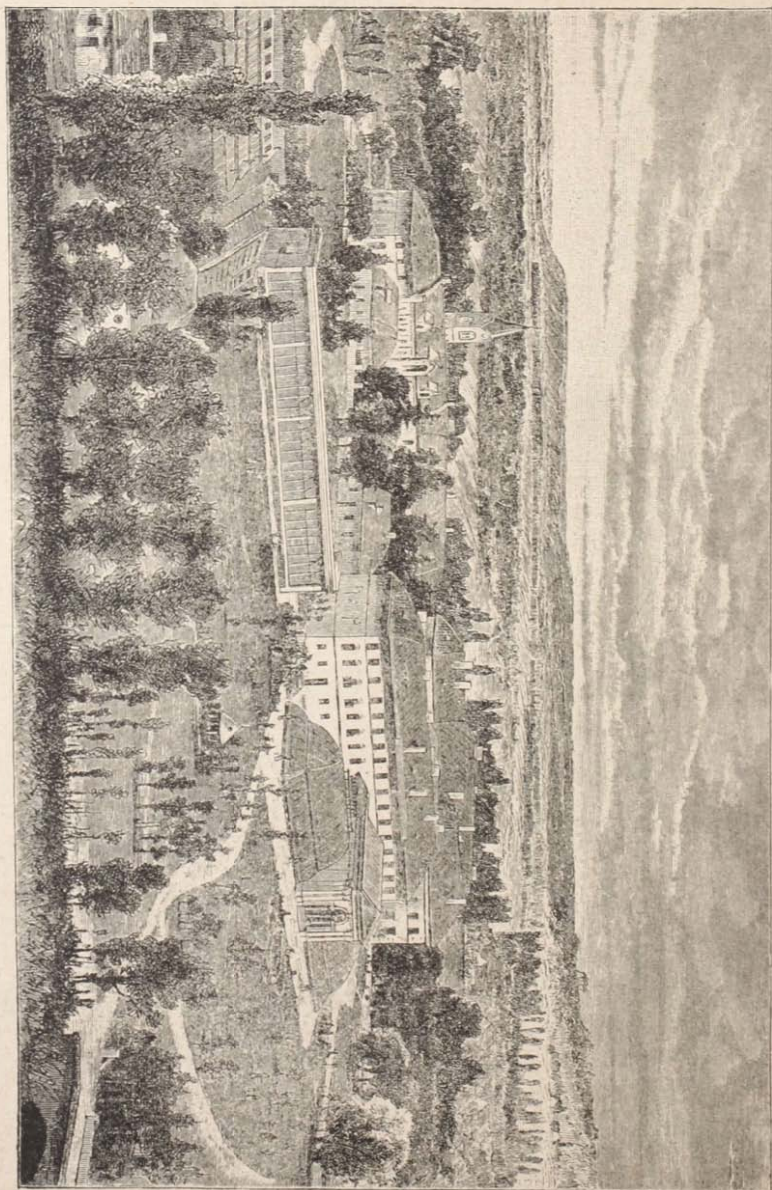
A kertek mai állása pedig hazánk legnagyobb-szerű látványosságai közé tartozhatnék, ha a közönség hódoló tartózkodása tiszteletben nem tartaná. Józseffőherceg Ófenségének hazafias nemes hajlamairól az alsuthi pálmaház is tanúskodik. Ez 1871-ről 1872-re Ybl mű-építész terve szerint azon helyre épült, mely a kastély oldalépületének közvetlen szomszédságában, még pedig délkeleti oldalán a parkban elterült. El parkrészt annak idején Jámbor Vilmos, főhercegei udvari főkertész úgyszólván újjá alakította. Mivel a talaj a kastély felé emelkedett volt, azért a földet azon helyen el kellett egyenlíteni; a pálmaház éjszaki része e miatt a földbe mélyebben került, mint eleje. A pálmaház helyének felszín-viszonyai miatt a parknak ezen egész részletét el kellett egyengetni s rengeteg mennyiségű földet elhordani. Jámbor a sok földet halommá hordatta és rózsafákkal és fenyvekkel ültette be. József főherceg e kis hegyecsét Jámbor-halomnak nevezte el.

A pálmaház egészben mintegy 56 méter hosszú, 11 m. széles és belül 8,5 m. magas és három részre oszlik: nagy terem, meleg- és hideg-ház. Közepét a nagy terem képezi, ez egyszersmind a legmagasabb és legkiválóbb is s ebbe nyúlik négy kőoszlop között a főbejárat. A terem rendes négyzetes helyiség, felső világítás nélkül, amely körülmény arra enged következtetni, hogy eredetileg ebédlő vagy mulatóhelyiség. Padozatja, mely alatt a melegvízzel fűlő rézesövek vonulnak, szép mozaik. A főbejárattal szemközt levő ajtó födött folyosóra nyílik, mely a kastélyba vezet. A két utóbbi berendezés még jobban bizonyítja, hogy tartózkodó hely akart lenni. Belőle jobbra és balra nagy üvegajtók a valódi üvegházakba nyílnak, melyek egyike meleg-, a másika hidegházi növényeket tartalmaz.

A két osztály egymással építkezésben

megegyezik, azaz hogy symmetrikus. Alap-
zatuk kőfal; ezen fekszenek a kettős (egy-
laposabb és egy domborúbb) ívetet képező

vízceppektől mennyit szenvednek, az e be-
rendezést csak helyeselni fogja, mert az íve-
zet a külső hideg levegőnek a lehető legki-

AZ ALESITHI KASTÉLY. (Előtte a palomaház).

vasgerendák; a domború teljes félkörnek
felelnek meg. A ki tudja, hogy a melegházi
növények télen a fölülről leszakadó jéghideg

sebb tért tartja oda egyrészt, másrészt pedig
a már fönt is egy kissé hajló beüvegezés a
képződő vízceppet levezeti. Ahol a felső

és az alsó ívezet összeszögellenek, kint és bent karzat van; a külső a szellőzést és beárnyékolást könnyíti meg, a belső pedig a növények könnyebb kezelését teszi lehetségessé. Az egyes osztályoknak külön-külön vízfűtés szolgáltatja a kellő meleget. E fűtőrendszer az osztályok hátulsó falával párhuzamosan haladó és keresztívekre épült pinceszélységből ágazik szét. Azt sem hagyták figyelmen kívül, hogy az esővíz az üvegház nagyobb részéről cziszternákba fölfogathassék; mert köztudomású, hogy a növényzetet ez táplálja a legjobban.

1872 őszén, az építkezés befejeztével, a növények elhelyezése megkezdődött. A kontinens, sőt mondhatni a világ különböző részeiről érkeztek növények. Ami először érkezett, kevés volt; azért a következő években is kellett az úgynevezett »nagy vastüvegház« számára növényeket vásárolni. Természetes, hogy nem volt szabad annyit bele helyezni, hogy a ház tele legyen, hisz a növényeknek még csak ott kell meglevelesedniök s megbokrosodniök s ezáltal az új helyiséget megtölteniök. A növények eleinte keveset is mutathattak; hogy koronájok magasabb legyen, gyökerüket nem mindjárt az üvegház földébe helyezték, hanem magasabb téglarekeszekbe (mondhatnók nagy virágcserepekbe), aminek az a jó következménye lett, hogy később a szabad földbe való kiültetés nagyon könnyű volt. Magassága eleinte tulságos is volt, de a növényzet kifejlődése e látszólagos hiányt folyton csökkenté s az eleintén oly zavaró körülmény, hogy a növények a tekintélyes magasság miatt fönt sülnek, lent pedig fáznak, mindinkább szűnik. A kertészek világ-szerte hallható panasza, hogy a helyiség keskeny s hogy az apróbb növényeket a magasabbak alá kell elhelyezni s ezzel a nap verőfényétől megfosztani, jogosult; de hiába, a klímánk már olyan; azért a kertészeknek másrészt minden ügyességét föl kell használnia, hogy neveltjei e kedvezőtlen körülményeknek ne essenek áldozatul. A ki az alsóthi pálmaházat többször megtekinté észre fogja venni, hogy ápolója fáradtságot nem sajnál s abban igazi szemfűlétséget tanusít, midőn az ily kedvezőtlen helyre került növényeit mindig más és más helyre teszi át, hogy a benyomás folytonosan kedvező maradjon. Ha még azt is megemlítjük, hogy a növények közt utak vannak s hogy a vízvezeték csermelyékben csörgedez, cseppköves vizesésekről leszökdél

vagy víztartókban aranyhalacskaikkal játszadozik, azt hisszük, eleget mondottunk, hogy kiki magának a pálmaház külső berendezéséről kellő képet alkothasson. Belső viszonyairól, a tenyésztett növényekről, melyek valódi gyönyörűséget szereznek, más alkalommal.
d. á.

Apró hírek.

Legmagasabb kítüntetések. Ö esászári és apostoli királyi fölsége a kertészeti tanítás és gyakorlat terén működő több férfit legfelsőbb elismerése jeléül kítüntetni, nevezetesen *Molnár István*, vinczellérképezdei igazgatónak, *Ritter Gusztáv*, kolozsmonostori kir. gazd. intézeti tanárnak, *Gilletot Vilmos*, budapesti rózsakertésznek, idős. *Reichthaler János*, pozsonyi műkertésznek, *Seydlerhelm Ernő* és *Szelnár Adolf* budapesti műkertészeknek a koronás arany-éremkeresztet, — *Gilletot György*, kiállítási főkertésznek és *Schülhán Péter*, horpácsi uradalmi főkertésznek az arany-éremkeresztet adományozni kegyeskedett.

Nagylelkű adományok. *Vásonkeői Zichy Ferencz gróf*, az országos magyar kertészeti egyesület buzgó elnöke, az egyesület pénztárának száz osztr. ért. frtot ajándékozott. — *Mühle Vilmos*, temesvári kereskedelmi és műkertész az egyesület pénztárának 15 forintnyi összeget ajándékozott. Fogadják az egyesület nevében a legőszintébb köszönetet.

Az egyesület rendes tagjainak száma folyton növekedik s lapunk zártakor már 380-ra emelkedett s a mi különösen örvendetes, hölgy is van 11. E növekedés oly időben mutatkozik, a melyben az egyesület munkáját csak előkészíti s azért a közel jövőben, amikor a választmány az egyes tagok érdekében kifejtett tevékenysége már eredményre hivatkozhatik, a legszebb kilátással kecsesget.

Személyi hírek. Egyesületünk s választmányaunk két tagja: *Fekete József*, a kir. tud. egyetemi fűvészkert főkertésze és *Kopál József*, uradalmi főkertész hetek óta beteg fekszenek. Amint azonban örömrünk tapasztaltuk, állapotuk tetemesen javult s a közrészvét megnyugtására alapos a remény, hogy nemsokára ismét körünkben fogjuk üdvözölhetni.

Kinevezés. A földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszter *Gilletot Györgyöt*, a volt kiállítás főkertészét a Tisza-Szent-Inrei földmivés iskolához a kertészet tanárává nevezte ki.